

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Συνισσόμενον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ὡς τὸ κατ' ἐξοχὴν παιδικὸν περιοδικὸν σύγγραμμα, ἀληθεὶς παρασχὼν εἰς τὴν χώραν ἡμῶν ὑπηρεσίας καὶ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως, ὡς ἀνάγνωμα ἀριστον καὶ χρησιμώτατον εἰς τοὺς παῖδας.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

Ἐσωτερικοῦ
Ετησίᾳ δρ. 12.—
Ἐξέμνητος » 6,50
Τετμήνητος » 3,50
Αἱ συνδρομαὶ ἀρχοῦνται τὴν 1ην ἐκάστου μηνός.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΔΡΥΘΗΝ ΤΩ 1879

ΙΔΡΥΤΗΣ — ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΙΜΗ ΕΚΑΣΤΟΥ ΦΥΛΛΟΥ

Ἐσωτερικ. λεπ. 30. Ἐξωτερικ. λεπ. 35
Φύλλα προηγουμένων ἐτῶν, ἐπίσης λεπ. 30

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὁδὸς Εὐριπίδου δρ. 38, παρὰ τὸ Βασιλικόν

Περίοδος Β'.—Τόμος 26ος

Ἐν Ἀθήναις, 15 Δεκεμβρίου 1918

Ἔτος 41ον.—Ἀριθ. 3

ΧΩΡΙΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ τοῦ HECTOR MALOT

[Βραβευμένο ἀπὸ τὴν Γαλλ. Ἀκαδημίαν]

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'. (Συνέχεια)

— Ἀρρώστησε;
— Ναι, σοῦ λέω. Ἦσαν λοιπὸν περίστασις νὰ τὸ πῆγαίνα εἰς Ὀρσαντρο-φεῖο, νὰ μοῦ τὸ πέθαιναν;
— Κι' ἄμα ἔγεινε καλὰ;
— Δὲν ἔγεινε καλὰ ὁλωςδιόλου. Ὑστερ' ἀπὸ κείνη τὴν ἀρρώστειαν, τὸ βρῆκε ἄλλῃ. Ἐβηχε, τὸ κακκόμοιρο, νὰ τὰ κοῦς καὶ νὰ σοῦ ραίξεται ἡ καρδιά... Ἔτσι μᾶς πέθανε κι' ὁ Νικόλας μας. Μοῦ φαίνότανε, πὼς ἂν τὸ πῆγαίνα εἰς τὴν χώραν, θὰ πέθαινε κι' αὐτό.
— Καλὰ; ἔπειτα;
— Ἐ, ἔπειτα... Μὲ τὸ σήμερον καὶ μὲ τὸ αὐριο... πέρασε ὁ καιρὸς.
— Πόσω χρονῶν εἶναι τώρα;
— Ὅχτώ.
— Πολὺ καλὰ! θὰ πᾶν μεγάλο, ὀχτὼ χρονῶν, ἐκεῖ πού ἔπρεπε νάχε πάει ἀπὸ μικρὸ. Τί κατάλαβες; Ὅτι τοῦ κακοφανῆ περισσότερο. Αὐτὸ εἶναι ὅλο!
— Ἀ, Γερόλυμε! Δὲ θὰ κάμης τέτοιο πρᾶγμα!
— Μπᾶ; Καὶ ποῖος θὰ μὲ ἔμποδίσῃ; Σοῦ φαίνεται πὼς μπορούμε νὰ τὸν κρατήσουμε γιὰ πάντα;
Σώπαταν μίαν στιγμὴ καὶ μπόρεσα νὰ πάρω τὸν ἀνάσασμό μου. Ἡ συγκίνησή μ' ἔσφιγγε στὸ λαιμὸ νὰ μὲ πνίξῃ.
Σε λίγο, ἡ μάνα-Μπαρμπερίνα ξανάρχισε:
— Ἀ, πόσο σ' ἀλλάξε τὸ Παρίσι!... Δὲ θὰ μίλαγες ἔτσι πρὶν πᾶς στὸ Παρίσι!
— Μπορεῖ, τῆς ἀποκρίθηκε. Μὰ ἡ ἀλήθεια εἶναι, πὼς ἂν τὸ Παρίσι μ' ἀλλάξε, μὲ σακάτψαι κιόλα. Πὼς νὰ βγάλω τώρα τὸ ψωμί του, τὸ δικό σου, τὸ δικό μου; Δὲν ἔχουμε πιά παράδες. Ἡ γελᾶδα πούληθηκε. Εἶναι δίκαι, σὰ δὲν ἔχουμε νὰ φάμε μείζ, νὰ τρέφουμε ἓνα παιδί πού δὲν εἶναι δικό μας;
— Εἶναι δικό μου!

— Ναι, ὅσο εἶναι δικό μου, ἄλλο τόσο εἶναι καὶ δικό σου. Δὲν εἶναι χωριατόπουλο αὐτό! Τὸ κύτταξα τὴν ὥραν ποῦ τρώγαμε. Τί ἀχαμνὸ, τί τελικάτο! Οὔτε μπράτσα ἔχει, οὔτε κότσια.

— Εἶναι ὅμως τὸ πιὸ ὁμορρο παιδί τοῦ χωριοῦ.

— Ὅμορρο, δὲ λέω, μὰ γερὸ;... Ἡ ὁμορφιά του θὰ τοῦ δώσῃ νὰ φάῃ; Ἀκούστηκε ποτὲ καλὸς δουλευτὴς μὲ ὧμους σὰν τοὺς δικούς του; Εἶναι παιδί τῆς χώρας καὶ τὰ παιδιά τῆς χώρας δὲ μᾶς κάνουν ἐδῶ.

— Κι' ἐγὼ σοῦ λέω πὼς εἶναι καλὸ παιδί. Ἐξυπνο ὅσο παίρνει καὶ μὲ χρυσὴ καρδιά. Να ἰδῆς μεθ' αὐτοῦ πὼς θὰ δουλεύῃ γιὰ μᾶς τὸ καίμενο.

— Ναι! ὡς τόσο ὅμως, ἐμεῖς πρέπει νὰ δουλεύουμε γι' αὐτό! Κι' ἐγὼ δὲν μπορῶ πιά νὰ δουλεύω.

— Κι' ἂν σοῦ τὸ γυρέψουν οἱ γονιοὶ του τί θὰ τοὺς πῆς;

— Δὲ βαριέσαι! Μήπως ἔχει γονιούς; Ἄν εἶχε, θὰ τὸ γύρευαν, κι' ὀχτὼ χρόνια τώρα, βέβαια θὰ τῶχαν βρῇ. Ὡ, μεγάλη μου ἀνοησία νὰ πιστέψω πὼς εἶχε γονιούς πού θὰ μᾶς τῶ-παιρναν μίαν μέραν καὶ θὰ μᾶς πλέρωναν τοὺς κόπους καὶ τὰ ἐξόδα. Στάθηκε βλάκας, κουτεντῆς. Τί, ἐπειδὴς φόραγε ὁμορφα σπάργανα μὲ ταντέλλες, ἔπρεπε νὰ φαντασθῶ ἐγὼ πὼς οἱ γονιοὶ του θὰ τὸ γύρευαν; Μπορεῖ καὶ νὰ πέθαιναν οἱ ἄνθρωποι.

— Μ' ἂν δὲν πέθαναν; Ἄν ἔρθουν καμμιὰ μέραν νὰ μᾶς τὸ γυρέψουν; Ἐγὼ ἔχω τὴν ἰδέαν πὼς ἔχθρουν.

— Πείσμα πού τῶχετε σεῖς οἱ γυναῖκες!

— Καλὰ. μ' ἂν ἔρθουν;

— Ἐ, μὲ σκότισές! τοὺς στέλνουμε στὸ Κατάστημα. Ἐλα, φτάνει πιά, βαρέθηκα. Αὐριο ἐγὼ θὰ τὸν πάω στὸ Δήμαρχο. Τώρα θὰ πεταχθῶ μίαν στιγμὴ νὰ χαιρετήσω τὸ Φραν-ζή. Σὲ μίαν ὥραν θὰ γυρίσω. Ἡ πόρτα ἀνοίξε καὶ ξανάκλεισε. Εἶχε φύγει.

Ἀνασηκώθηκα τότε ἐστὶ κρεβάτι μου, φωνάζοντας τῆς μάνας-Μπαρμπερίνας:

— Μαμά μου! Μαμά μου!

Ἐτρεξε κοντά μου.

— Ὁ μάφισης ἐστὶ νὰ πάω στ' Ὀρσαντροφεῖο;

— Ὁχι, παιδάκι μου, ὄχι.

Μὲ φίλησε τρυφερά καὶ μ' ἔσφιξε στοργικὰ στὴν ἀγκαλιά της.

Τὰ χᾶδια τῆς μοῦ-δωσαν λίγη παρηγο-ρια καὶ τὰ δάκρυα μου πάψανε.

— Δὲν κοιμώσουν λοιπὸν; μὲ ρώτησε μαλακά.

— Δὲ φταίω ἐγὼ.

— Δὲ σὲ μαλῶνω..

Ἀκουσες λοιπὸν ὅσα μοῦ εἶπε ὁ Γερόλυμος;

— Ναι. Δὲν εἶσαι μάνα μου. Μὰ οὔτε κείνος εἶνε πατέρας μου.

Τὶς δύο αὐτὲς φράσεις δὲν τὶς ἐπρόφερα βέβαια μὲ τὸν ἴδιον τόνο. Γιατὶ ὅσο πι-κρόθηκα μαθαίνοντας πὼς αὐτὴ δὲν ἦτανε μάνα μου, τόσο χα-ρούμενος, τόσο περήφανος ἦμουν νὰ ξέρω πὼς δὲν ἦταν πατέρας μου ἐκεῖνος. Ἀλλὰ ἡ μάνα-Μπαρμπερίνα δὲν ἐπρόσεξε ἑς αὐτὴ τὴν ἀντίθεση.

— Ἰσως ἔπρεπε, μοῦ εἶπε, νὰ σοῦ φανέρωνα τὴν ἀλήθειαν. Μὰ σὲ εἶχα τόσο σὰν παιδί μου, πού δὲ μπορούσα νὰ σοῦ πῶ, σὰ καλὰ καθόμμενα, πὼς δὲν ἦμουν ἐγὼ ἡ ἀληθινή σου μάνα. Τὴ μάνα σου, καί-

Ἐνας ἄνθρωπος εἶχε μὴν μέσα. (Σελ. 10, στ. α')

μένο παιδί, τ'ακούσες, δεν τ'ή μάθαμε. Ζή; πέθανε; Ποιος ξέρει! Μια μέρα, στο Παρίσι, καθώς πήγαινε πρωί-πρωί στη δουλειά του ο Γερόλυμος και περνούσε από κάποιο δρόμο, που τότε λέγε λεωφόρος Μπρετέγι, — έναν δρόμο πλατύ, δεν-τροφυτεμένος, — άκουσε κλάματα μωρού. Τούφάνηκε σά νάδβαιναν από την πόρτα ενός περβολιού. Ήταν Φλεβάρης, μόλις έφραγγε ή αύγή. Ζύγωσε στην πόρτα εκείνη κι είδε ένα μωρό ξαπλωμένο στο κατώφλι. Έκει πού κύτταξε όλόγυρα, για να φωνάξη κανένα, είδ' έναν άνθρωπο να βγαίνει πίσω από ένα μεγάλο δένδρο και να φεύγει σαν τον κλέφτη. Χωρίς άλλο, ο άνθρωπος εκείνος ήταν κρυμμένος πίσω απ' το δέντρο, για να ιδη αν θάδρισκε κανέναν το παιδί, που τότε ρίξε ο ίδιος στο κατώφλι της πόρτας. Ο Γερόλυμος δεν ήξερε τί να κάνει, γιατί το παιδί ξεφώνιζε δυνατά, σά να καταλάβαινε πως τούρχουνταν βοήθεια και να μην ήθελε να τή χάση... Έκει πού συλλογιζούνταν τι να κάνει, ο Γερόλυμος άναμώθηκε μ' άλλους δουλ-εωτάδες κι όλοι μαζί άπο-φασίσανε να πάρουν το παιδί και να το πζνε στην Αστυ-νομία. Έκεινο δεν έπαυε τα κλάματα. Θα κρύωνε πολύ, το καίμενο... Έπειδής όμως και στην Αστυνομία, αν κι ή-ταν ζεστά, το παιδί δεν έλλαι-γε λιγώτερο, είπαν πως θα πεινούσε και φώναξαν μια κα-λή γειτόνισσα να το βυζάξη. 'Αλήθεια' έπεσε στο βυζί σα λιμασμένο. Έπειτα το γδυ-σανε μπροστά στο τζάκι. Ή-ταν ένα όμορφο παιδί ίσαμε πέντε μηνών, ροδοκόκκινο, παχουλό, καλοναμωμένο, ένα πολύ όμορφο παιδάκι. Από τα φορέματά του και τα σπάργανα που το τύλιγαν, αν κι άμαρκαρίστα, καταλά-βαινε κανέναν πως οί γονιοί του θάταν πλούσιοι. Κάποιος λοιπόν θά τους τώκλεψε κι' ύστερα το πέταξε. Έτσι το ξήγησε κι' ο Αστυνόμος. Κι' άφού έγραψε 'ς ένα χαρτί όσα ήξερε ο Γερόλυμος, και το πως ήταν το παιδί και τί λογής ρούχα φόραγε, τους είπε πως θά το έστειλε στ' 'Ορφα-νοτροφείο, αν δεν βρισκότανε κανέναν που να θέλη να το πάρη. Το παιδί, σου είπα, ήταν καλό, γερό, υγιό· εύκολα θά το μεγάλωνε κανέναν' κι' οί γονιοί του, που θά το ζητούσανε σίγουρα, θάναμεί-θαινε πλουσιπούροχα εκείνον που θά τώκε περιμαζέψει. Άύτα σκέφτηκε ο Γερόλυμος κι' είπε του Αστυνόμου πως θέλει να το πάρη. Τού τώδωται. 'Ισα-ίσα που είχα, έ-κεινο τον καιρό, ένα παιδί της ίδιας ήλι-κίας και δεν ήταν σπουδαίο πράγμα να βυζαίνω δύο. Έτσι έγινε μάννα σου.

— Ω, μαμά μου!

— Γ'όστερ' από τρείς μήνες, ο Νικόλας

μου πέθανε κι' από τότες άφωσιώθηκα σέ σένα πιο πολύ. Ξεχνούσα όλωσδιόλου πως δεν ήσουν άληθινός παιδί μας. 'Ο Γερόλυμος όμως... αυτός δεν το ξέχασε' κι' άμα είδε πως, τότεν καιρό, τρία χρό-νια, οί γονιοί σου δεν έράνηκαν, μούπε να σε βάλω στο Κατάστημα. Άκουσες γιατί δεν τώκανα.

— Άχ, όχι στο Κατάστημα! φώναξα, άγκαλιάζοντάς την ότο μωρούσα πιο σφικτά. Μάννα-Μπαρμπερίνα, όχι στ' 'Ορφανοτροφείο!

— Όχι, παιδί μου, έννοια σου, δε θά πζς. Έγώ θά τα βολέψω. 'Ο Γερόλυμος δεν είναι κακός άνθρωπος... θά το ιδής' τα βάτανα μόνο κι' ο φόβος της φτώχειας τον κάνουν. Θά δουλέψουμε. Θά δουλέ-ψης και σύ.

— Ναι, ναι, ό τι θέλετε. Μά όχι στ' 'Ορφανοτροφείο!

— Δέ θά πζς, σου λέω. Μά με μία συμφωνία: τώρ' άμέσως θά κοιμηθής. Δεν κάνει να γυρίτη και να σε βοή ξύπνιο.

«Είχε καθίσει άντικρύ στο τζάκι.» (Σελ. 10, σελ. α.)

Με φίλητε και μού γύρισε το πρότωπό μου κατά τον τοίχο. Προσπάθησα να κοι-μηθώ' μα ύστερ' από τότε συγκίνητη, ύ-στερ' από τέτοιο κλονισμό, πού να βρω χαλκήνη και ύπνο!

— Όστε ή μάννα-Μπαρμπερίνα, ή τόσο καλή, ή τόσο τρυφερή, δεν ήταν ή άλη-θινή μου μάννα. Τί θάταν λοιπόν μια μάννα άληθινή; άκόμα πιο καλή; άκό-μα πιο τρυφερή; Ά, όχι, άδύνατο!

— Όμως ένα πράγμα καταλάβαινα, τό αισθανόμουν καλά: πως ένας άληθινός πατέρας θάταν λιγώτερο σκληρός από το Μπαρμπερή και δεν θά με κοίταζε βέβαια με τόσο ψυχρά μάτια, ούτε θά μ' έδιωχνε από κοντά του με τό ματαστούνι.

Τώρα ήθελε να με πετάξη στ' 'Ορφα-νοτροφείο. Η μάννα-Μπαρμπερίνα θά το κατάφερνε να τον έμποδίση; Και τ' ή-ταν αυτό τ' 'Ορφανοτροφείο;

Στο χωριό ήξερα δύο παιδιά, που τα λέγανε «παιδιά του 'Ορφανοτροφείου». Είχαν στο λαιμό τους μία πλακίτσα μο-

λυδένια με αριθμό· ήταν κακοντυμένα και βρώμικα. Τα περιγελοῦσαν, τα κα-κόμοιρα, τα χτυπούσαν. Τάλλα παιδιά, πολλές φορές, είχαν την κακία να τα κυνηγούν, όπως κυνηγᾷ κανείς ένα χα-μένο σκυλί, έτσι για γούστο και γιατί το χαμένο σκυλί είναι άνυπεράσπιστο.

Α, δεν ήθελα να γίνω κ' εγώ σαν εκείνα τα παιδιά! δεν ήθελα να μού βάλουν στο λαιμό μου αριθμό, ούτε να με παίρνουν στο κυνήγι και να μού φω-νάζουν: «Στ' 'Ορφανοτροφείο! στ' 'Ορ-φανοτροφείο!»

Μόνο πού το συλλογιόμουν, μ' έπιαναν άνατριχίλες και τα δόντια μου χτυπούσαν.

Πού να κοιμηθώ! Κι' ο Μπαρμπερή; από στιγμή σε στιγμή θά γύριζε.

Γιά καλή μου τύχη, δεν έγύρισε ότο γρήγορα είχε πη κι' ο ύπνος με βρήκε πριν απ' αυτόν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

Ο θίασος του σινιόρ Βιτάλη.

«Ό η νύχτα, και στέν ύπνο μου άκόμα, φαίνεται πως με κρατούσε ο φό-βος, γιατί το πρωί, μόλις ξύπνη-σα, το πρώτο που έκαμα ήταν να πιάσω το κρεβάτι μου και να κοι-τάξω γύρω, για να βεβαιωθώ πως δεν με είχαν πάρει.

«Όλο το πρωί, ο Μπαρμπερή; δέ μούπε τίποτ κι' άρχισα να έλ-πίζω πως δέ ήθελε πια να με στείλη στ' 'Ορφανοτροφείο. Η μάννα-Μπαρμπερίνα, έλεγα, θά το μίλητε και θά τον κατάφερε ν' άπαρτήση το σχέδιό του.

Τήν ώρα όμως που χτυπούσε μεσημέρι, ο Μπαρμπερή; μού είπε να φορέσω το κασκέτο μου και να τον άκολουθήτω.

Τρομαγμένος, κοίταξα τή μάν-να-Μπαρμπερίνα σά να της ζη-τούσα βοήθεια. Έκείνη όμως μούγενε κρυφά πως έπρεπε νακούσω και μ' εν' άλλο κίνημα του χεριού της με ήσύχασε, πως δεν ήταν φόβος κανέναν.

Έτσι, χωρίς άντιλογία, ξεκίνησα πί-σω απ' τον Μπαρμπερή.

Από το σπίτι μας ως το χωριό, είναι μιάς ώρας δρόμος. Η ώρα αυτή πέρασε χωρίς να μού πη ο Μπαρμπερή; λέξη. Πήγαινε μπροστά, άργά, κουτσαίνοντας, με το γυρτό του κεφάλι όλωσδιόλου ά-κίνητο, και κάθε τόσο γύριζε μονοκόμ-ματος, για να βλέπη αν τον άκολουθώ.

Πού με πήγαινε;

Το ζήτημ' αυτό μάνητυχούσε μ' όλο το καθητυχαστικό γνέψιμο της μάννας-Μπαρμπερίνας' και, για να γλυτώσω από ένα κίνδυνο που τον προαισθάνομουν χω-ρίς να τον γνωρίζω, συλλογίσθηκα να το στρίψω.

Μ' αυτό το σκοπό, προσπαθούσα να μένω όλο πίσω' κι' άμα πια θά μζς χώ-ριζε κάμποσο διάστημα, θά ροβολούσα

στο χαντάκι κι' αν μπορούσε, ως μ' έ-τανε!

Το κατάλαβε, στάθηκε ως να πλησιά-ω και μ' έπιασε από το χέρι. Άν μπο-ρούσα τώρα, ως έφευγα!

Έτσι μπήκαμε στο χωριό, όπου όλοι, στο πέρασμά μας, γύριζαν να μζς βλέ-σουν, γιατί θά έμοιαζα σαν κακτροπο-σκυλί πού το σέρνουν απ' τη χανάκα.

Καθώς περνούσαμε απ' το καρενεϊό, ένας άνθρωπος που στεκότανε στην πόρ-τα, φώναξε τον Μπαρμπερή και τον προσ-κάλεσε να μπη μέσα.

Μ' έπιασε από ταυτί, μανάγκας' έτσι να περάσω πρώτος και, άφού μπήκαμε, έλειψε την πόρτα.

Ήτύχασα λιγάκι. Το καρενεϊό δεν μού φαινότανε υέρος επικίνδυνος' έπειτα ήταν καρενεϊό' κι' εγώ από πολλόν καιρό είχα επιθυμία να περάσω το κατώφλι του.

Πολλές φορές είχα ιδη ανθρώπους να βγαίνουν από κεί-μέσα τριγλίζοντας, με τα πρόσωπα ξαναμμένα.

(Έπεται συνέχεια)

ΓΡ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΘΗΝΑΙ'ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

ΕΡΑΣΙΤΕΧΝΙΑ

Τ'Αγαπητοί μου, ΟΙ' Αγίου Άντρέα, με προσκάλεσαν 'ς ένα πλούσιο άθηναϊ-κό σπίτι πού γιορτά-ζε. Και με παρακάλε-σαν πολύ να μη λεί-ψω, γιατίς τή γιορτή αυτή, η παιδιά του σπιτιού παίζαν κάποιο έργο δικό μου κι' ήθελαν, λέει, νάχουν θεατή και τον συγγραφέα.

— Και ποίο έργο μου; ρώτητα την ξαδέλφη τους και δική μου συγγένισσα, που είχαν στείλει.

— Το «Ψυχασάββατο».

— Το «Ψυχασάββατο»; Μίλα καλά...

— Ναι, ναι... αυτό!

Μά το «Ψυχασάββατο» είναι το βα-ρύτερο και το δυσκολώτερο απ' όλα τα θεατρικά μου έργα! Μιά σύγχρονη τραγωδία, άγρια, ζοφερή κα', το χειρό-τερο, χωριάτικη. Χωριάτες λοιπόν και χωριάτισσες θά γίνονταν αυτά τα παιδιά του σαλονιού; Όχ'αν για «σαλόνι» το τιωχό ιτόγειο ενός χωριάτισπιτού, μαυ-ρισμένο από τους καπνούς του τζακιού; κι' όλα τους τα «λούσα» θάταν οί πέν-θιμες φορεσιές μιάς γρηᾶς χαροκαμένης και μιάς δυστυχιμένης νέας χωριάτισ-σας; Χαρά στην έκλογή! Μά δεν έδι-άλεγαν τίποτ' άλλο; Μιά φαιδρή κω-μωδία ή ένα δραματάκι του κόσμου, με σαλόνι... Λουί-Κένζ;

— Όχι, μού λέει ή ξαδέλφη. Το

«Ψυχασάββατο». 'Ο σκοπός τους, φαί-νεται, δεν είναι να δείξουν επιπλα και φορεσιές, παρά κάτι άλλο.

Α, έτσι;... Όστε τα παιδιά αυτά πρέπει νάχουν καλλιτεχνικό γούστο πολύ άνώτερο από κείνο πού άπαντούμε στη συνειθισμένη έρασιτεχνία. Κι' άκόμη να αισθάνονται γερά τα κότσια, για να παίξουν ένα έργο, πού και μεγάλο, γυμνασμένοι ήθοιοι ή έρασιτέχνες θά το ροβοῦνταν. Όρισμένους πρέπει να πάμε να τα ιδούμε! Τα παιδιά αυτά δεν είναι κοινά. Θα παρουσιάσουν κάτι καλό. Θάναί ίτως μία άποκάλυψη πού θάξίξη.

Και μ' αυτή τήν έλπίδα, στηριγμένη μόνο στην έκλογή του έργου, — γιατί τα παιδιά δεν τα γνώριζα καθόλου, — έπηγα.

Βρήκα το σπίτι τους, — ένα κομψό μέγαρο στην όδον Πατησίων, το μέγαρο του ευγενικού φίλου κ. 'Ηλία 'Ησαία, — γεμάτο κόσμο, φώτα, νεατά, χαρά. 'Ο εύρύχωρος προθάλαμος, με μία πα-ράταξη καθισμάτων, είχε μεταβληθί σε αίθουσα θεάτρου. Άντίκρυ, τρία μαρ-μαρίνα σκαλιά, ένα μεγάλο άψιδωτό άνοιγμα κι' ένας μεμονωτός να τώ κλείνη. Ήταν ή σκηνοῦλα. Καθήσαμε όλοι και περιμέναμε ν' άνοιξη. Κάναμε χίλια άστεια, χειροκρουτούσαμε όπως στο θέ-ατρο όταν άνυπομονούν οί τζαμπατζήδες, μιλούσαμε για διακεκριμένες θέ-σεις και για ποσοστά, γελούσαμε και διαβάζαμε το πρόγραμμα πού μζς είχαν μοιράτη, γραμμένο σε χαρτί κινέζικο με μηχανή:

Παρασκευή, 30 Νομβρίου 1918

1ην φοράν 1ην

ΤΟ ΨΥΧΟΣΑΒΒΑΤΟ

Γρηγ. Ξενοπούλου

Σύγχρονη μονόπρακτη τραγωδία με έντεμετό

(Μουσική Άνδρέα 'Ησαία)

ΠΡΟΣΩΠΑ

ΚΩΣΤΑΝΤΗΣ, πλούσιος χωριάτης... Άνδ. 'Ησαίας
ΜΑΡΙΑ, γυναίκα του... Λέλα 'Ησαία
ΓΡΗΓ. ΜΠΑΜΠΑΙΝΑ, χήρα μη-
τέρα του Κωσταντή... Έλεάν Σαμαρά
ΛΙΓΕΡΟΣ... Άντ. Έδαγγελάτος

Η σκηνή σε μία έξοχ ή των Έπτανήσων, στο σπίτι του Κωσταντή, Πιρασκή, βράδυ, άρχές Μαρτίου, πού ξημερώνει Ψυχασάββατο.

Επιτέλους έτοιμάσθησαν οί «ήθοιοι» κι' ή «αύλα» άνοιξε. Άφίσαμε άμέσως τα γέλια και τάστεια. Άκρα σιωπή και προσοχή μεγάλη... Η παόσταση άρχισε κι' έξακολουθούσε άπρόσκοπτα. Και σιγά σιγά ή προσοχή μας μεγάλωνε. Τί ώραί! Καρφωμένοι στη σκηνοῦλα, κρεμασμέ-νοι από τα χείλη των νεαρών ήθοιοῦν, αισθανόμαστε το πιο ζωηρό ενδιαφέρον... Έπειτα το ενδιαφέρον μας έγινε συγκί-νητη κι' ή συγκίνητη άπόλαυση άλη-θινή. Στο τέλος πια ήσαν ένθουσια-σμός...

Γιατί 'κεινο πού βλέπαμε μπροστά μας, ήταν άνώτερο απ' όλες μας τίς έλπίδες. Έγώ τουλάχιστο όμολογώ,

πως... 1ην φοράν 1ην είδα έρασιτέχνες να παίζουν σαν άληθινοί, μεγάλοι ήθο-ιοί. Δεν τους έλειπε, σζς βεβαιώνω, παρ' ή σκηνή, ή σκηνή του θεάτρου, πού θα τους συγχωρούτε περισσότερη έλευθερία στα κινήματα και, για τζγο-ρια τουλάχιστο, κάποια ήλικία' γιατί ένα παιδί δεκαξή-δεκαεφτά χρονώ δε μπορεί βέβαια να προσποιηθί ένα με-γάλο χοντοφόνο χωριάτη. Όλα τάλλα όμως τα είχαν. Έπαιζαν στο ντόνο, στο φυσικώτατο πάντα τόνο, πού είναι πολύ σπάνιο, — μωρὼ να πω πως ούτε μία φράση του έργου δεν τονίστηκε άλ-λοιώτικα απ' ό,τι έπρεπε — και, άκόμα σπανιώτερο, έπαιζαν μ' αίσθημα βαθύ, με άληθινή συγκίνητη καλλιτεχνών, πού πρώτα-πρώτα καταλαβαίνουν τί παίζουν.

Το άπίστευτο είναι πως δεν έλειψε ούτε το έντεμετό ζο: ο Χορός των Ψυχών. 'Ο νεαρός Άνδρέας 'Ησαίας, πού έχει και πρώτο τάλαντο μουσικού, έγραψε μία μουσική δική του, πολύ εκ-φραστική. Και με τή μουσική αυτή, τα δίστιχα των Ψυχών τραγουδήθηκαν από μέσα ωραιότατα. Τελος πάντων, ήταν μία παράσταση πού μπορούσε να σταθί έξάίρετα και σε θέατρο. Στο τέλος, ενώ όλοι χειροκροτούσαν ένθουσιασμένοι τα έξοχα αυτά παιδιά, τα ξέβγαλτα, ταυτο-διδαντα, άνέβηκα στη σκηνοῦλα και τους έσφιξα τα χέρια με τήν καρδιά μου. Συγγραφικό χρέος ναί, μα πού ποτέ μου δεν το έκαμα με περισσότερη χαρά κι' ειλικρινεία. Κι' έρουγα καταγοητευ-μένος, γιατί είδα άκόμη μία φορά, και καλλίτερο από κάθε άλλη, πόσο προοδεύει ή νέα γενεά στο γούστο, στο καλλιτε-χνικό αίσθημα — 'ς εκείνο άκριβός πού ξεχωρίζει μία πολιτισμένη κοινωνία από μία βάρβαρη. Α, πολύ μεγάλη πρόοδο, τεράστια. Κι' είναι άκόμα πιο ευχάριστο και πιο ευόλγων, να τήν άπαντά κανείς άξαρνα σε μέγαρο πλουσιών, σε μία κοινωνική δηλαδή τάξη, πού ίσα-ίσα τήν κατηγορούσαν ως τώρα πως δεν έν-διαφέρεται για τίποτ' άλλο πιο πνευμα-τικό, πιο άνώτερο από το χρήμα. Συκο-φαντία! Να πως άνατρέπει τα παιδιά της ή τάξη αυτή.

Σας άσπάσμαι

ΦΑΙΔΩΝ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΙ ΜΥΘΟΙ

ΣΚΑΝΤΖΟΧΟΙΡΟΣ ΚΑΙ ΧΕΛΩΝΑ

Τό άγκαθαρό το γουρουάνι, Πού άλλως το λέν σκαντζόχοιρο, Φαγάκι βρρίκει πρόχειρο Στοῦ λειβαδιού το χορταράκι,

Και λέει στην άγορκόνητη Χελώνα: — Δέν πεινάς; Τί στένεις άσυνκίνητη Και τήν κοιλιά ξεχνάς;

— Μά δέν άκούς, Καμπόσε μου, Πού σάν μιλώ, ψευδίζω; Σκληρά δοντάκια δόσε μου, Να ιδής πως ροκανίζω...

1918

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΕΡΓΙΑΛΙΤΗΣ

ΠΑΙΔΙΚΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ

Ο ΓΕΡΟ ΛΥΚΟΣ

Νά πᾶνε νά χυθῶν τὰ πρόβατα! Οὔτε ντροπή οὔτε τίποτα. Τὸν ἄφταν, Γέρο Λύκο αὐτόν, νά μὴν ἔχη νά εἶναι τίποτα τώρα στὶς στεριές τοῦ μέρες, νά κἀν καλὰ γεράματα. Στραβώθηκε τῆς πείνας.

Καὶ κεῖνα τὰ σκυλιὰ καλὰ τὰ εἶπαν σκυλιὰ ὁ κόσμος. Ποῦ ἔχουν αὐτὰ πίστη καὶ Θεό; Ἀλυχοῦν καὶ χύνονται νά δαγκώσουν καὶ δὲν κοιτᾶνε ἂν εἶναι ὁ ἄλλος γέρος Λύκος. Τί τὰ θέλεις, ψεύτης ὁ κόσμος, πᾶσι, χάλασε. Δὲν τῶχει σὲ τίποτα, σὰ γεράσῃς, νά σ' ἀφήσῃ νά πᾶς χαμένος ἀπὸ τὴν πείνα, — νά μὴ σ' ἀφήσῃ νά τρῶς τίποτα.

Κίνησε καὶ πῆγε στὴν κυρὰ Γίδα. Τὴν καλημέρησε. — Τί κάνεις, τῆς εἶπε, κορίτσι μου, πῶς τῶχεις τὸ μικρό;

Τοῦτα, κεῖνα, ὅλα, τί λέν οἱ φίλοι ὄντας ἀνταμώνουν; Καὶ στὸ τέλος τῆς εἶπε γλυκομιλητὰ:

— Παιδάκι μου, ποῦ νᾶχῃς τὴν εὐχή μου κι' ὁ Θεὸς νά σ' ἀξιώσῃ νά κἀνς τὸ χρόνο διὸ κατσίκια ξέρις, ὅταν πᾶς στὸ λόγγο νά βοσκῇς καὶ νά φέρῃς γάλα, τὸ κατσίκανό σου κλαίει καὶ μύρεται. Δὲ σταματᾷ τὸ μαῦρο. Ἄκου, ἐδράχνιασε τὸ δόλλιο. Μάννα εἶται σύ, ποῦ τ' ἀφίνεις ἔργο κι' ὀλομόναχο ὀλημερίς; Μάννα σκυλομάννα. Πάρε με ἐμένα νά τοῦ τραγουδῶ καὶ τοῦ λέω παραμύθια. Ἐγὼ εἶμαι γέρος, καθὼς βλέπεις, κι' ἀλλάξαμε τὰ μαλλιά μου. Πολλὰ ἔβρω καὶ τὸ μικρό σου, νὰν τὸ χαρῶ, δὲ θὰ κακοκαρδίσῃ. Ψυχικό θέλω νά κάνω τώρα στὰ γεράματά μου, νά μεγαλώσω ἕνα μικρούλι.

— Χὰ χὰ χὰ χὰ! Ὁ λύκος, κι' ἂν τὸ μαλλί του ἄλλαξε, τὴ γνῶμη δὲν ἀλλάζει. Ἄντε στὸ καλὸ σου, μὴ σὲ πάρῃ μπουρδιά ὁ Σκύλος καὶ πᾶσι, χάθηκες, Γέρο Λύκο! τοῦ εἶπ' ἡ Γίδα.

ΑΘ. Χ. ΠΑΠΑΧΑΡΙΣΗΣ

ΔΗΘΕΙΕΣ

Δὲν εἶν' εὐκόλες οἱ θύρες
Σὺν ἡ χρεὶα τῆς κουρταλεῖ.

(Σολωμός.)

Ἔτσι 'ναὶ ὁ κόσμος κλαίει ὅδ'
Καὶ παρκεῖ γελῶν.

(Παράσχος.)

Τὰ στεγνὰ τιμοῦν τὰ πρῶτα.

('Ο Λαός.)

ΤΑ ΚΑΛΑΝΤΑ

[Χριστουγεννιάτικο]

Ἀπὸ τοῦ Ἁγίου Φιλίππου ἀκόμη λογάριζα τὶς εἰσπράξεις ποὺ θὰ εἶχα ἀπὸ τὰ κάλαντα τῶν Χριστουγέννων. Καὶ γιὰ τὰ κάλαντα αὐτὰ τρία πράγματα μοῦ χρειάζονταν: σακκούλα νά βάλω τὰ λεπτὰ, σύντροφος νά τὰ ποῦμε καὶ φυλλάδα ποὺ νά τὰ ἔχη γραμμένα. Καὶ τὰ μὲν δύο πρῶτα τὰ εἶχα ἐξασφαλισμένα. Σακκούλα θὰ μοῦ ἔρραβε ἡ μάννα μου, σύντροφος θὰ εἶχα τὸν ξάδερφό μου τὸ Γιώργη, διὸ χρόνια μεγαλύτερο ἀπὸ τὸν ἀδερφό μου τὸν Κωστή. Τὸ ζήτημα τῆς φυλλάδας ὅμως μ' ἀνησυχοῦσε πολύ. Ὁ μπάρμπα-Σωτήρης, ὁ μεγαλύτερος κατστηματοῦχος τοῦ χωριοῦ μας, εἶχε λογιῶν-λογιῶν φυλλάδες τὸ βίό τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος, τὴν ἐπιστολὴ τοῦ Χριστοῦ, τὶς Καταβάσεις, τὸ βίό τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Καλυβίτη καὶ μόνο τὰ κάλαντα δὲν εἶχε ὁ εὐλογημένος.

Διαδόθηκε ὅμως φήμη, ὅτι στὸ Καμάρι, χωρὶς μιὰ μιστὴ ὥρα μακριὰ ἀπὸ τὸ δικό μας, εἶχε τέτοιες φυλλάδες ὁ Μητσοῦς τ' Ἀντώνη. Ὁ Γιάννης ὁ Χαβέλης τὶς προάλλες ἐπῆρε μιὰ δεκάρα ἀπὸ τὰ βαρτίτια τοῦ ἀδερφοῦ του καὶ ἐπειδὴ ὁ μπάρμπα-Σωτήρης δὲν εἶχε οὔτε σουγιάδες, γιὰ νὰ πάρῃ ἕνα σουγιά, ἐπῆγε στὸ Καμάρι. Ἐκεῖ λοιπόν, μᾶς ἔλεγε καὶ μᾶς ὠρικόζονταν, εἶδε καὶ φυλλάδες ποὺ λέγανε τὰ κάλαντα.

Τώρα ἔπρεπε νά βρεθῇ κι' ἡ σχετικὴ δεκάρα γιὰ τὴν ἀγορὰ τῆς φυλλάδας. Πρᾶγμα πολὺ δύσκολο. Νά μποροῦσα τοῦλάχιστο νά προσεζορλοῦσα μιὰ δεκάρα ἀπὸ τὶς εἰσπράξεις τῶν Χριστουγέννων! Ἀλλὰ ποῦ νά βρεθῇ προσεζορλοῦσής! Ἐνῶς μόνο τέτοιος μποροῦσε νὰ ὑπάρχῃ, ἡ μάννα μου, — πατέρα δὲν εἶχα. — Ἀλλὰ ἔλα πάλι ποῦ ἡ μάννα μου εἶχε πάρα πολὺ λίγες δεκάρες καὶ δὲν τῆς ἐπερίσσευαν νὰ ριψοκινδυνεύσῃ οὔτε μιὰ σὲ προσεζορλόησις! Ἐτρεφέθηκα λοιπόν διὸ τρόπους γιὰ νά ξεκολλήσω τὴν πολυπόθητη δεκάρα: τὸν ἕνα μὲ τὴν πονηρίαν καὶ τὸν ἄλλο μὲ τὴν ἐπιμονήν νά φωνάζω, νά φωνάζω, δηλαδὴ, ὡς ποῦ νά μὲ βρεθῇ ἡ μάννα μου καὶ νά μοῦ τὴ δώσῃ. Ὑστερα ὅμως ἀπὸ πολλὰς σκέψεις, κατέληξα στὴν πονηρίαν, γιὰτὶ ἂν φανερώσουνταν ἡ πονηρία μου, θὰ ἔτρωγα ἕνα μόνο ξύλο, ἐνῶ ὡς ποῦ νά χάσῃ ἡ μάννα μου τὴν ὑπομονήν της καὶ νά μοῦ δώσῃ τὴν δεκάρα, ἔπρεπε νά μὲ ξυλοφορτώσῃ δέκα φορές τοῦλάχιστο.

Παραφύλαγα λοιπόν νά εὐρῶ τὴν κατάλληλη στιγμή, γιὰ νά ἐφαρμόσω τὰ σχέδιά μου. Μία μέρα, ἡ μάννα μου ἐπούλησε λεμόνια ἀπὸ τὸν κῆπο μας κι' ἐπῆρε ἐπὶ δραχμὲς. Τὸ βράδυ λοιπόν τῆς ἴδιας ἡμέρας, μόλις ἤρθα ἀπὸ τὸ σχολεῖο, ἐδῆλωτα κατηγορηματικὰ, ὅτι

ὁ δάσκαλος μᾶς εἶπε νά πᾶμε τὴν ἄλλαν μέρα ὁ καθένας μας ἀπὸ μιὰ δεκάρα γιὰ ν' ἀγοράσῃ σκοινὶ γιὰ τὸν κουβᾶ τοῦ πηγαδιοῦ, καὶ ὅτι ὁποῖος δὲν πᾶσι θὰ τὸ διώξῃ ἀπὸ τὸ σχολεῖο. Τέτοιες φορολογίες μᾶς ἔκανε τακτικὰ ὁ δάσκαλός μας, πότε γιὰ σκοινί, πότε γιὰ σκούπε, καὶ πότε γιὰ κουβᾶ, ὥστε τὸ πρᾶγμα δὲν ἐθεωροῦντο ἀπίστευτο. Κι' ἀφοῦ τὸ ὑψαλὲ ἡ μάννα μου τὸν ἐξάψαλο τοῦ δαστυχισμένου τοῦ δασκάλου, κατέληξε στὴν ἀπόφαση νά μοῦ δώσῃ τὴν δεκάρα.

Τὴν ἄλλην μέρα λοιπόν ἐσπρίγγα σφιχτὰ στὴν παλάμη μου τὴν πολυπόθητη δεκάρα καὶ, ἀντὶς γιὰ τὸ σχολεῖο, ἐτράβηξα γιὰ τὸ Καμάρι, ἀπ' ὅπου, πρὶν γεῖναι μεσημέρι, ἐγύρισα στὸ σπίτι μὲ τὴν φυλλάδα στὸ ταχάρι μου.

Τώρα ἐρχόταν ἡ σειρά τῆς σακκούλας. Τὸ πρᾶγμα ἦταν πολὺ εὐκόλο. Ἐσχίσε ἡ μάννα μου μιὰ λόξα ἀπ' τὴ φουστάνελλα τοῦ μακαρίτη τοῦ πατέρα μου καὶ μοῦ τὴν ἔφτιασε. Τὴν ἔδεσα μ' ἕνα σπάγγο γερό γιὰ νά βαστᾷ τὸ βάρος. Τὸ παρὰ, καὶ τὴν ἐκρέμασα μπρὸς στὸ στηθὸς μου κατακρέατα. Ἐτσι αἰσθανόμενα τὴν ἐπαφὴν της, ποῦ δὲν ἐγαργάλιζε μόνο τὴν ἐπιδερμίδα μου, ἀλλὰ καὶ τὴ φαντασία μου. Τὴν ἐφανταζόμουν γεμάτη πενταροδεκάρες, ποῦ θὰ τὶς ἔκανα λίρες. Καὶ ξέρετε πῶς τὶς πενταροδεκάρες τὶς κάναμε λίρες; Τὶς ἐθάλαμε κατὰ γῆς στὸ χῶμα καὶ μὲ τὴ φτέρνα μας γυμνὴ τὶς ἐτρίβαμε, τὶς ἐτρίβαμε πολλὴ ὥρα ὥς, ποῦ ἔφρουγε ἡ σκουρία καὶ γινόνταν λίρες! Ἐφαινόμουν δὲ ἀπὸ τότε, ὅτι θὰ γινόμεν οἰκονομολόγος. Καὶ ἀλήθεια, σὲ ἡλικία 44 χρονῶν, κατῶρθωσα νά ἔχω περιουσία... καμμιά ἑκατοστὴ βιβλία.

Ὁ σύντροφός μου ἦταν σίγουρος, ὁ Γιώργης τοῦ μπάρμπα μου τοῦ Γιάννη. Μαζὶ μ' αὐτόν ἐκάναμε ὅλες τὶς ἐπιχειρήσεις καὶ ὅλες τὶς τρέλλες. Μαζὶ τὸ σκάσαμε ἀπὸ τὸ σχολεῖο καὶ κρυβόμαστε στὰ κυπαρίσσια τοῦ Γκαμηλάρη, μαζὶ ἐκλέβαμε τὰ ροδάκινα καὶ τὰ δαμάσκηνα τοῦ κυρ Ἀλέξη τοῦ Τουρνᾶ, μαζὶ ἐβόσκαμε τὶς προβάτινες, ἐγὼ τὴν Τούρκα — τὴν ἔλεγα ἔτσι γιὰτὶ ἦταν πολὺ ἄγρια, — κι' ἐκεῖνος τὶς Ψῶρες — τὶς ἔλεγε ἔτσι γιὰτὶ ἦσαν σωστὲς ψῶρες, — μαζὶ ἐμαζέβαμε χορτάρια γιὰ τὸ γαϊδούρι τους στὰ Γούβα καὶ μαζὶ τὸ καββαλικοῦσαμε τὸ γαϊδούρι. Ἀλλὰ ὁ ἀφιλότιμος ποτὲ δὲν μ' ἔβαζε καὶ μένα μιὰ φορά στὸ σαμάρι πάντα δευτέρα θέση, στὰ καπούλια.

Τέλος πάντων, ἔφθασε καὶ ἡ πολυπόθητη παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων. Διπλὴ χαρὰ, παύση τῶν μαθημάτων καὶ κάλαντα. Ἀπὸ νύχταν-νύχτα ἀκόμα ἤμουν στὸ πόδι. Ἡ σακκούλα καὶ ἡ φυλλάδα ἔτοιμα τὸν Γιώργη περίμενα.

('Ἐπεται τὸ τέλος) Π. Δ. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΜΥΣΤΗΡΙΩΔΗΣ ΝΗΣΟΣ

[Μυθιστόρημα ὑπὸ ἸΟΥΛΙΟΥ ΒΕΡΝΙ]

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΓ'. (Συνέχεια)

Ἡ σπηλιὰ αὐτὴ ἦταν ἀκόμα ὅπως τὴν εἶχε ἀφίσει ὁ Ἀυρτῶν. Οἱ ἄποικοι βρῆκαν κεῖ-μέσα κόμποσα τρόφιμα καὶ πολεμοφόδια, ποῦ οἱ κατάδικοι τὰ εἶχαν περιμαζέψει, μὲ τὸ σκοπὸ νά κάμουν καὶ δεύτερη ἀποθήκη, αὐτὴ πιά ὅλη δική τους.

Ἡ λαγκαδιὰ ποὺ ἔβγαζε στὴ σπηλιὰ, ἡσυχὴ λαγκαδιὰ ἀπὸ πολλὰ ὥραϊα δέντρα, πρὸ πάντων κωνοφόρα, ἐξερευνήθηκε ὅλη μὲ τὴ μεγαλύτερη προσοχή, κι' ἀφοῦ τριγύρισαν τὸ νοτιοδυτικὸ ἀντέρισμα τοῦ Φραγκλίνου, οἱ ἄποικοι μπῆκαν σ' ἕνα φαράγγι ἀκόμα στενότερο, ποὺ ἔσχιζε μιὰ γραμμὴ συσσωρευση ἀπὸ μαῦρα βραχάκια, γεννήματα παλιῶν ἐκρήξεων τοῦ ἡφαιστείου.

Ἐδῶ τὰ δέντρα ἦταν πρὶ ἀραιὰ. Ἡ πέτρα ἀντικαθίστοσε τὴ γλῶσση. Τὰ γιγνόμενα καὶ τὰ γιγνόμενα πηδοῦσαν ἀνάμεσα στοὺς βράχους. Ἀπὸ ἐδῶ ἄρχιζε ἡ ἄγωνα τῶν νησιῶν. Μποροῦσαν

βάστη του, σχηματίζονταν ἀπὸ διὰ μόνο λαγκαδιές, μεγάλες, μὰ ὅχι πολὺ βαθειές, γυμνές ἀπὸ κάθε πρασινάδα καὶ γεμάτες ἀπὸ διάφορα πετρώδη καὶ μεταλλικὰ ἀποβράσματα τοῦ ἡφαιστείου. Τὸ ψέξιμο σ' αὐτὸ τὸ μέρος ἦταν πολὺ δύσκολο καὶ κουραστικό. Ὑπῆρχαν ἕνα πληθὺς βαθουλώματα, σπηλιές λίγο ἀνετες βέβαια γιὰ κατοικία, ἀλλὰ κρυμμένες στὴν ἐντέλεια καὶ δυσκολοφταστες. Οἱ ἄποικοι εἶδαν ἀκόμα καὶ κάτι σκοτεινὰ τοῦ νύκτε λ' (ἡ σήραγγες τῆς πλουτωνικῆς περιόδου, μαυρισμένες ἀκόμα ἀπὸ τὸ πέρασμα τῆς παλῆς φωτιᾶς. Τὰ τοῦνελ αὐτὰ ἐρθάναν ὡς μετὰ στὰ σπλάχνα τοῦ ἡφαιστείου. Οἱ ἄποικοι ἀναψαν δαδ. ἀ, προχώρησαν στὰ σκοτεινὰ ὅσο μποροῦσαν, κι' ἐψάξαν παντοῦ. Ἀλλὰ παντοῦ σιωπὴ καὶ σκοτάδι. Ποτὲ ἄλλοτε δὲν θὰ μπῆκε ἄνθρωπος στὰ ὑπόγεια ἐκεῖνα ποτὲ ἀνθρώπινο πόδι δὲν θὰ ἐπάτησε τὸ ἀνώμαλο ἔδαφος τους ποτὲ ἀνθρώπινο χερί δὲν θὰ μετακίνησε μιὰ τους πέτρα. Ἦταν ἀκόμα ὅπως τὶς εἶχε πετάξει τὸ ἡφαιστεῖο, ἐπάνω ἀπ' τὰ νερά, τὴν ἐποχὴ ποὺ ξεπρόβαλε, ἀπὸ τὰ βάθη τοῦ ὠκεανοῦ, ἡ νῆσος Λίγκολν.

ΕΙΚΟΝΕΣ ΒΡΑΒΕΥΘΕΝΤΩΝ
ΕΙΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ

ΣΑΣΑ Α. ΓΙΑΛΟΥΡΗ (Ψευτικὴ Κουκλίτσα) ἂν Ἀθῆναις. Δεύτερον Βραβεῖον 18ου Διαγωνισμοῦ Σεσαπιδάματος.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ Π. ΑΛΙΒΙΖΑΤΟΥ (Φιλτάτη Ἑλλάς) ἂν Ἀργυροπολὶ. Β' Βραβ. 15ου καὶ Α' 16ου Διαγων. Σεσαπιδάματος.

Ἀλλ' ἂν τὰ ὑπόγεια ἐκεῖνα ἦταν ὁλωθιδίον ἔρημα, ἂν τὸ σκοτάδι ἐβασίλευε καὶ-μέσα τέλει, ὁ Κύρος Σμιθ ἀναγκάστηκε νὰ ἀναγνωρίσῃ πῶς δὲν ἦταν τόσο ἀδιατάρακτη κι' ἡ σιωπὴ.

Ὅταν ἐφθασε στὸ βάθος ἐνός τέτοιου τοῦνελ, ποῦ κι' αὐτὸ προχωροῦσε, σὲ μάκρος ἀπὸ πολλὰς ἑκατοστὲς πόδια, ὡς μετὰ στὸ βουνό, ἄκουσε ἐκπληκτικὸς κατὰ ὑπόκωφες βροντὲς, ποῦ οἱ ἀντίλαλοι μεγάλων τὴν ἐντάσῃ τους.

Ὁ Γεδεὼν Σπίλεττ ποῦ τὸν συντρόφει, ἄκουσε κι' αὐτὸς τοὺς μακρινούς

(*) Ἰδὲ εἰκόνα φύλλου 51, σελ. 277.

ἐκεῖνους κρότους, ποὺ μαρτυροῦσαν, ὅτι εἰ ὑπόγειες φωτιές εἶχαν ἀναζωογονηθῇ. Στάθηκαν σὲ διάφορα μέρη, ἀκροάσθηκαν κι' οἱ διὰ μὲ προσοχὴ κι' ἐμείναν σύμφωνοι πῶς κάποια χημικὴ ἀντίδραση γίνονταν ὁλοένα στὰ καταχθόνια.

— Τὸ ἡφαιστεῖο δὲν ἐβύσε λοιπόν ἀκόμα; (ἡ) ρώτησε ὁ ρεπόρτερ.

— Μπορεῖ, ἀπὸ τότε ποὺ ἐξερευνήσαμε τὸν κρατήρα του, ἀποκρίθηκε ὁ Κύρος Σμιθ, νὰ ἔγινε μετὰ κάποια μεταβολή. Κάθε ἡφαιστεῖο, ὅσο κι' ἂν τὸ θεωροῦμε σβυσμένο, μπορεῖ ἔξαφνα νὰ ξαναβῇ.

— Ἄν ἐτοιμάζεται ὅμως ἐκρηγῇ τοῦ Φραγκλίνου, ρώτησε ὁ Γεδεὼν Σπίλεττ, δὲν ὑπάρχει κίνδυνος γιὰ τὴν νῆσον Λίγκολν;

— Δὲν τὸ πιστεύω, ἀποκρίθηκε ὁ μηχανικός. Ὁ κρατήρας, σὰ νὰ λέμε ἡ ἀσφαλιστικὴ διελκείρις, πάντα ὑπάρχει κι' οἱ φατιές, οἱ καπνοὶ κι' οἱ λάβες θὰ ξεγαλοῦν, ὅπως ἄλλοτε, ἀπὸ τὸ συνειθισμένο τους δρόμο.

— Φτάνει μόνο, οἱ λάβες αὐτὲς νὰ μὴν ἀνοίξουν καινούργιο, ἀπάνω ἀπὸ τὰ

εὑρεθῶν μέρη τοῦ νησιῦ μας! — Γιατί, ἀγαπητέ μου Σπίλεττ, ἀποκρίθηκε ὁ μηχανικός, γιὰτὶ δὲν θακολοῦθουν τὸ δρόμο ποὺ τοὺς εἶναι ἀπὸ πρὶν χαραγμένοι;

— Ἐ! τὰ ἡφαιστεῖα εἶναι ἰδιότροπα! ἀποκρίθηκε ὁ ρεπόρτερ.

— Δὲν παρατηρεῖς, εἶπε ὁ μηχανικός, πῶς ἡ κλίση ὁλοῦ τοῦ Φραγκλίνου θὰ βοηθήσῃ τὸ χυσιμὸ τῆς λάβας πρὸς τὴν λαγκαδιὰ ποὺ ἐξερευνοῦμε αὐτὴ τὴ στιγμή; Μόνο ἂν ἕνας σεισμὸς δυνατὸς μετατόπιζε τὸ κέντρο τῆς βαρύτητος τοῦ βουνοῦ, θὰ μποροῦσε νὰ παρουν ἄλλο δρόμο κι' οἱ λάβες.

— Μιὰ ἐνῶσις δυνατὴ, σὲ τέτοιες περιστάσεις, πάντα μπορεῖ κανεὶς νὰ τὸν φοβᾶται, ἀποκρίθηκε ὁ ρεπόρτερ.

— Ναί, συμφώνησε ὁ μηχανικός, ὅταν προπάντων εἰ ὑπό-

γειες δυνάμεις ἀρχίζουν νὰ ξυπνοῦν καὶ τὰ σπλάχνα τῆς γῆς κινδυνεύουν νὰ φραγθοῦν ὑπερ' ἀπὸ πολυκαιρινὴ ἀνάπαυση. Γι' αὐτὸ, ἀγαπητέ μου Σπίλεττ, μιὰ ἐκρηγῇ θάταν γιὰ μᾶς κατὰ σφοδρὸ καὶ θὰ προτιμοῦσα πολὺ νὰ μὴν ξυπνήσῃ ποτὲ αὐτὸ τὸ ἡφαιστεῖο!... Τίποτα ὅμως δὲν μποροῦμε νὰ κάμουμε, ἀλήθεια; Ὅπως δὴποτε, εἰτι κι' ἂν εἶναι νὰ συμβῇ, δὲν πιστεύω πῶς μπορεῖ νὰ διατρέξῃ μεγάλο κίνδυνον ἡ κατοικία μας, τὸ Γρανίτινο Παλάτι, καὶ ἡ Τερψιθέα.

('Ἐπεται συνέχεια)

*) Ἰδὲ εἰκόνα 52 φύλλου, σελ. 281.

